

De veelvuldige uitdagingen voor een kwaliteitsvolle ouderenzorg

Editoriaal

Luc Van de Ven

Deze week in het nieuws: door de aanhoudende hitte en de nood aan verkoeling die oudere mensen hebben, raken de woonzorgcentra in financiële problemen. De ligdagprijs zal dus moeten worden aangepast. De bewoners gaan meer moeten betalen of de regering gaat met meer middelen over de brug moeten komen. Dit is niet de eerste keer...

Stevenen we af op een welzijnslandschap dat voornamelijk de zorg kan opnemen voor financieel sterke schouders? Of kan deze noodkreet ook gehoord worden als een dringende vraag aan heel de gemeenschap: wat is ouderenzorg u waard? Welke inspanning wil de samenleving opbrengen om op een humane manier hulpbehoevende senioren te bejegenen?

We laten ons toch niet ontmoedigen. In het volle besef dat de ouderenzorg voor stevige uitdagingen staat – denk bijvoorbeeld aan het tekort aan goed opgeleid personeel – blijft *Senior* ijveren voor kwaliteitsvolle ouderenzorg. Dit betekent onder andere een continue investering in kennisverspreiding en opleiding, met speciale aandacht voor de ‘omgangskunde’. Een persoonlijke, warme, deskundige communicatie tussen de professionele hulpverlener en de senior is immers van het grootste belang.

In dit nummer van *Senior* gaan we dieper in op enkele zeer belangrijke thema’s die centraal staan in dit streven. In een eerste hoofdartikel bespreken **Charlotte Kindermans en collega’s** de impact van een persoonsgerichte benadering bij moeilijk hanteerbaar gedrag en psychologische klachten bij dementie. Zij benadrukken een verschuiving in perspectief: van probleemgedrag naar het begrijpen van de betekenis erachter, de beleving, emoties en behoeften. Daarbij beperkt communicatie zich niet uitsluitend tot woorden: vaak spelen non-verbale communicatie en basale stimulatie een erg belangrijke rol.

De tweede tekst, van **Melanie Van Bogaert**, sluit naadloos aan bij het eerste artikel. Zij vertrekt bij de verzuchting die bij vele professionele hulpverleners wordt gehoord: ‘we hebben te weinig tijd om de bewoners in het woonzorgcentrum echt te begeleiden’. De tijdsdruk is inderdaad, en helaas, vaak de boosdoener als de emotionele zorg erbij inschiet. De auteur wuift deze vaststelling niet weg, maar geeft toch tips om, ondanks deze tijdsbeperking, voldoende aandacht te besteden aan emotionele zorg.

Jo Lisaerde brengt in zijn artikel een uiterst actueel, maar tevens bijzonder heikel punt aan de orde: het levenseinde bij dementie, over waardig leven en goed sterven. Hij benadrukt dat de zorg bij het levenseinde voor personen met dementie een holistische zorg is. Hij stelt daarbij dat vroegtijdige zorgplanning en heldere wilsverklaringen essentieel zijn, maar tegelijkertijd kunnen die ook ethische dilemma’s oproepen door veranderende wensen en identiteitsverlies. Hij beklemtoont de noodzaak van respect voor de persoon die was én is.

In een laatste hoofdartikel bespreken **Sara Vandervelde en collega’s** een programma dat actief ouder worden, zelfredzaamheid en het voorkomen van vallen bij oudere personen bevordert. Deze aanpak bestaat uit een groepsprogramma voor oudere thuiswonende personen, workshops voor zorgverleners, samen met een implementatieplan en procesbegeleiding voor eerstelijnszones. Een van de belangrijkste resultaten van

.....

Luc Van de Ven, hoofdredacteur van *Senior*, is klinisch ouderenpsycholoog, verbonden aan de Dienst Ouderenpsychiatrie van het Universitair Psychiatrisch Centrum van de KU Leuven.

hun onderzoek is een daling van het aantal ‘vallers’ van 50% naar 21%.

In onze boekenrubriek bespreekt **Koen Jordens** het boek van **Geert Messiaen** over ‘Ouder worden. De vergrijzing draait op turbosnelheid’. De centrale boodschap staat duidelijk in de ondertitel: ‘Een waardige plaats voor ouderen in de maatschappij. Een actief burgerschap’.

Van dezelfde **Geert Messiaen** vinden we in de rubriek ‘Fa Kruis. Een kritische noot’ een boodschap die in het verlengde ligt van wat in zijn boek aan de orde komt, namelijk dat er – ook op beleidsniveau – een gebrek is aan respect voor senioren.

Laurine Peeters en collega’s bespreken in de rubriek ‘Uit de praktijk’ de Met VerVe-studie, waarin men in eerste instantie de intermenselijke kwaliteit van de interactie tussen bewoner en professionele hulpverlener wil meten. De auteurs formuleren bovendien zes

voorwaarden om verrijkende en verbindende interacties mogelijk te maken en dit rekening houdend met de beperkte beschikbare tijd op de werkvloer.

In ‘De stand der wetenschap’ wijst **Amber Goyens** ons op het belang van muziek in het geheel van de multidisciplinaire behandeling van personen met dementie. Ook wanneer verbale mogelijkheden wegvallen, blijft muziek de emoties beroeren...

Tot slot willen we jullie graag laten weten dat er enkele interessante bijeenkomsten en opleidingen gepland staan. In deze editie vermelden we graag het **Congres Ouderenpsychologie vanuit systemisch perspectief**, dat op 6 november 2026 plaatsvindt te Veenendaal. Daarnaast zal ook de **vijftigste** editie van de **Wintermeeting – Beyond frailty, toekomstgericht denken in de ouderenzorg** plaatshebben op 16 en 17 april 2027 in Oostende.

» Inhoud

EDITORIAAL

De veelvuldige uitdagingen voor een kwaliteitsvolle ouderenzorg 1
Luc Van de Ven

ARTIKELS

Van standaard naar afgestemd 3
De impact van een persoonsgerichte benadering bij gedrags- en psychologische symptomen bij dementie
Charlotte Kindermans, Johanna Kindermans, Marthe Helsen & Maarten Van Den Bossche

De knoop van tijd en aandacht voor emotionele zorg 12
Melanie Van Bogaert

FA KRUIS, DE KRITISCHE NOOT 20
Geert Messiaen

ARTIKEL

Het levenseinde bij dementie: waardig leven en goed sterven 21
Jo Lisaerde

BOEKBESPREKING

De vergrijzing draait op turbosnelheid 30
Koen Jordens

ARTIKEL

BE-EMPOWERed: een programma dat actief ouder worden, zelfredzaamheid en het voorkomen van vallen bij oudere personen bevordert 31
Sara Vandervelde, Bernadette Dierckx de Casterlé, Ellen Vlaeyen, Johan Flamaing & Koen Milisen

UIT DE PRAKTIJK

Met VerVe 41
Verrijkende en verbindende interacties tussen zorgmedewerkers en personen met dementie in woonzorgcentra
Laurine Peeters, Jolien Allart & Elise Cornelis

DE STAND DER WETENSCHAP

De kracht van muziek 45
Amber Goyens

BIJEENKOMSTEN 47